

Koolinoored looduses ja loodusele

FERDINAND EISEN,
Eesti NSV haridusminister

Käes on looduskaitsepäev. Kui juhtub olema ilus kevadilm, on loodus inimesi täis. Kes tuleb appi metsameestele, kes maastikuhoolduses kaasa lööma, kes lihtsalt loodusesse puhkama ja vaheldust otsima. Korraldatakse loenguid, vestlusi, näitusi loodusest. Noored loodusesõbrad kogunevad 13. ja 14. mail Sakku oma IX vabariiklikule kokkutulekule. Teised, kes koju jäävad, korrastavad ja kujundavad oma kooli ümbrust, asulate haljasalasid, paljudel on tegemist metsas. Looduskaitsepäev keskendab meie kõikide tähelepanu ühele tänapäeva äärmiselt tõsisele probleemile — meie looduse rikkuste, ilu ja elukeskkonna säilitamisele, parandamisele ja õigele kasutamisele. Muidugi ei suuda ainult see üks päev aastas nii suurt probleemi üldise tähelepanu keskuses hoida.

Loodusega suhtleme iga päev, looduskaitse peab saama igapäevaseks elureegliks kõigile. Olgu siis looduskaitsepäev üldiseks järele mõtlemisspäevaks ja impulsiks andjaks, kuidas õigesti käituda loodusega.

Inimene on osa loodusest, elab ja töötab looduses, kasutab loodust. Kuid inimene seisab oma tootmistegevusega ja sotsiaalse eluga ka looduse vastas. Teaduse ja tehnika arengu tõttu on inimese mõju loodusele tohutult kasvanud. Inimese suhetes loodusega hakkab ühtekuuluvuse kõrval domineerima karistamata üleolekutunne, looduselt arutu võtmine ja oma tootmis- ning elutegevuse jääkide arutu tagasipaistamine looduses. Muidugi ei pea tehnilise progressi ja üldse inimese mõju loodusele olema paratamatult negatiivne. Kõik oleneb sellest, kuidas tehnikat ja loodust kasutatakse. Siit tulebki maailma suur mure — mure looduse ja inimese enda pärast; sõna looduskaitse on saanud häire-hüüdeks kogu maailmas. Kapitalistliku maailma suure bisnessi kasumijaht on tekitanud suurt, paiguti korvamata kahju loodusele üldse, elukeskkonnale eriti. Sotsialistlikus ühiskonnas, kus maa, maapõuevarad, veed, metsad, samuti vabrikud ja tehased on rahva omand, kus tootmistegevus areneb plaanimajanduse alusel, on looduskaitsele loodud kõik eeldused ja alused. NSV Liidu ja Eesti NSV uus konstitutsioon fikseerivad looduskaitse kui üldriikliku tähtsusega ülesande ning kui kodaniku ühe põhikohuse.

Kuid ka meil, sotsialistlikul ühiskonnal tervikuna ja ühiskonna igal liikmel tuleb looduskaitse küsimustesse väga tähelepanelikult ning perspektiivitundega suhtuda. Peab valitsema selge arusaamine looduses kehtivatest objektiivsetest seostest, tuleb arvestada nii bioloogilisi, majanduslikke kui ka hügieenilisi ja esteetilisi külgi meie suhetes loodusega, on vaja perspektiiv- ja vastutustunnet. Aga neil suhetel on ka tähtis moraalne aspekt — see on ju suhtumine rahva ühisvarasse, see on suhtumine kaaskodanikku, kes tuleb sinu järel loodusesse puhkama ja tema ilust osa saama.

Looduskaitse ja loodusehoid on aktuaalne ole-

vikuprobleem, veelgi aktuaalsem tulevikuprobleem. Seepärast on väga oluline, et meie noorsugu omandaks õige efektiivse looduses kehtivatest seaduspärasustest, oleks hästi ettevalmistatud suhtlemiseks loodusega nii materiaalse tootmise kui olmeitingimuste kujundamisel, et noored oskaksid seda suurt looduseraamatut lugeda ja sellest vaimset rikkamaks saada.

Kool annab siin põhilised teadmised ja kujundab noorte suhtumisi. Looduskaitse põhimõtete propageerimine on kõigi õppeainete oluline element, kõigi pedagoogide ja õpilasorganisatsioonide ülesanne. Looduskaitse ülitub orgaaniliselt kogu kooli õppe- ja kasvatusõhkesse: sellel on suur tunnetuslik tähtsus, õpilasi intellektuaalselt ja emotsionaalselt arendav osa; looduskaitse on lahutamatu seotud kodumaa-armastuse kasvatusga, töökasvatusega, moraalse ja esteetilise kasvatusga ning teaduslik-materialistliku maailmavaate kujundamisega.

Suhtumises loodusse väljenduvad selgesti noore inimese teadlikkus, moraalne pale, kultuursus. Inimese ebakultuursusest ja vaimsest vaesumisest annavad tunnistust sellisedki «pisiasjad» nagu puude okste murdmine, haljasalade rüüstamine, pudelikillud rohus, mahapillatud paberossikoni. Siit saab alguse hoolimatu suhtumine meie elukeskkonda, sin on üks esimesi kasvatus- ja kultuurse kriteeriume.

Kogu üldsus ja eeskätt noored peaksid siin rüüstajatele ja reostajatele julgesti varvastele astuma ning näppude pihta lööma. ÜLKNÜ XVIII kongressi aruandekönes rõhutati, et komsomoli kohus on täiendada loodusesõprade ridu, taotle- da, et iga laps ja noor kogu südamega tunnaks kodumaa kaunidust, oleks aktiivne võitleja looduserüüstajate ja -reostajate vastu. Tuleb toetada «rohelist» ja «sinist» patrullide tegevust, koolimetskondade tegevust, loodussõprade ringide tegevust.

Looduskaitsealane liikumine on koolides hoogu saanud. Praegu on vabariigis üldhariduskoolides 343 loodusesõprade ringi 7300 osavõtjaga, 66 koolimetskonda 5100 liikmega; tehakse suurt tänuväärset tööd koolinoorte kasvatamisel ja looduse ilu hoidmisel ning rohkendamisel. Häid tulemusi looduskaitsealases töös on saavutanud Abja, Palamuse, Nuia, Püssi, Rakke, Jõgeva, Põltsamaa, Kanepi, Kilingi-Nõmme, Paide I, Pärnu II ja IV ning Kohtla-Järve Kesleri nim. keskkool, Nissi, Sonda, Puiauti, Kurenurme, Pärnu IX ja VIII 8-klasiline kool ja Ülemõisa, Longi, Järvselja algkool ning Kosejõe Eriinternaatkool jt.

Paremad õpilaskollektiivid saavad oma esindajad Sakku, kus nad Harju rajooni külalistena teevad kokkuvõtteid oma tööst ja õpivad üksteiselt uusi tarkusi ning töövorme. Soovime noorte loodusesõprade kokkutulekile head kordaminekut, kogu looduskaitsealasele tööle koolis head edenemist!